

με κομπατίρης⁹⁹ που δεν ερχόμε γριγορι θελο να ρεκουπεραρω¹ τιποτε αν μπορεσω απο της σαγιες... με αλλιν σου εστειλα τρις πίστες² των αρχιερεον μιαν του Ναυλακτου και Αρτης και αλλην του λαρισσης και τριτην του ελασσωνος προς εις τα μερη ταύτια αι διαθήκες γινονιε αμμιριτες... λαβε τορα την πιστην του βιυθρωτου και γλυκεοι καθως και ο Ιωαννινων κιρόνι τη διαθικιν του πατρος μου καθως εναι ισον τῆς διαθικης της δρακως γουῆς του βελισάριου μπερκου που την εκαμε μόνον με τον πνευματικον της και αυτα ολα να τα πρεξενταρης³ στην Κουραντία⁴ «...»

26

1693 Δεκεμβρίου 8. Ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν ἐν Βενετίᾳ γειμβρόν του Μιχαήλ Ν. Γλυκύν... «εἰς τας τεσσαρες του μηνος εγυρισα στην πατριδα και ἤῤυρα το αρχοντικό σας κυλά... ἦλθε και ὁ πολυχρονιαμένος ο Πασιας και καθὼς μπορει να γρικίσω σας εχι σε καλὴν υπολαριν... με τους κουρτεσιῶτες δὲν εκιμα τίποτες...»

27

1698 Ἰουλίου 5. Ὁ Λεοντάρης Γλυκὺς γράφει ἐξ Ἰωαννίνων πρὸς τὴν Χαίδων χήραν Ν. Γλυκέος: Ἐν ἀρχῇ καταφέρεται κατὰ τοῦ Μιχαήλ διότι προὐκάλεσε τὰς γνωστὰς διενέξεις ἐξ αἰτίας τῶν κληρονομικῶν ζητημάτων... «ἔκαμα -- συνεχίζει -- και ἐπίτροπον τὸν Νικόλα Κοραγιάννη και αὐτὸς τὸ ἀμέλησε, τόρα σὲ παρακαλῶ ρότησε τὸν σινιὸρ μένεγο κοθῶνιν ἐξάδελφόν σου ἂν τζετιρη⁵ νὰ τὸν κάμωμε ἐπίτροπον ἐγὼ και αἱ ανεψιές σου διὰ νὰ μᾶς ρεκουπεράρει τὸ λάσον τοῦ μακαρίτου... μοῦ γράφεις και διὰ τὸν κύρ ζῶτον ἀνεψιόν σου πῶς δὲν τὸ ἀγαπᾶς νὰ γένη και διὰ τοῦτο ἔχοντας γνώμην τὴν ερχομένην Κυριακὴν νὰ κάμωμεν ἀριθῶνες τὸ αφισα και ὁ Θεὸς θέλει κάμι αλλιν κυβέρνησιν ἐγὼ διὰ ἀγαπην σας το ηθέλησι μάλιστα διὰ νὰ ἦ ἀξιὸς νὰ τὸν βοηθᾶται παντα διότι εἶναι λητζερεμο⁶ πεδι και ἀλέως ἄς εἶναι υπομονὴ ταῦτα μεν και ὁ Κς βοηθὸς τῆς αφεντίας

99) = συμπάσχω, συμπαθῶ.

1) = ἀνακτῶ, διασώζω.

2) = πιστοποιήσεις.

3) = παρουσιάσης.

4) = ἐκ τῆς λέξεως Quaranta=40, τὸ Τεσσαρακονταμελὲς Πολιτικὸν Δικαστήριον (Quarantia Civil) ἐν τῇ Ἑνετικῇ Ἀριστοκρατίᾳ.

5) accettare=δέχομαι.

6) ἡ λέξις ὀλίγον τι δυσνόητος. Πιθανῶς νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἰταλικὴν leggereto=ἐλαφρὸ (και ὑπερθετ. βαθμὸς leggerissimo και leggerimo).

σου ἐν παντὶ καιρῷ» 1698 Ἰουλίου 5 εἰς Ἰωάννινα ἀδελφός της ηγαπη-
μενος καὶ εἰς τοὺς ὀρισμούς της, Λεοντάρη γλυκὺς⁷.

28

1698 Ἰουλίου 15 Ὁ Ζῶτος Δελήνδουρης γράφει ἐξ Ἰωαννίνων πρὸς
τὴν ἐν Βενετία θεῖαν του Χαΐδων Γλυκῆς... «εγυρῖσα ἀπο το ταξίδι καὶ
ἦῦρα τὸ δικτυαίδι ποῦ μὴν εστῖλες καὶ ἴνε πολλὰ ὠμορφο.. στὸ δρόμο
ἀπέξω ἀπο τὴν Ἀδριανόπολιν ἴδα καὶ τὸν μιχέλι* μαζὺ μὲ τοὺς Καραγιαν-
ναίους πρὸ πηγεναν γιὰ τὴν Πόλλι... ο κύρ Λεοντάρης ἀγαποῦσε νὰ μᾶς
δοσι τὴν θυγατέρα του τὴν Βάσω καὶ ἴπε τοῦ θείου* πῶς θελω τὸν ζότον
διὰ γαμβρον καὶ ἐγὼ ἀποκρίθικα δτι ο λογος σου καὶ ἡ θεια θελήσετε νὰ
γένη, ὁμως ο διδασκαλος* μου εἶπε τὴν Κυριακὴ θα γένουν ἡ ἀραβῶνες...»

29

1702 Ἰουλίου 6. Ἡ Ἀγγελικὴ πρὸς τὸν σύζυγόν της Μιχαὴλ Γλυ-
κὺν εἰς Βενετίαν «... τορα ἰμαι νὰ γραψω της αφεντίας σου καὶ νὰ σου
ευχιθο γιὰ το σπιτι οπου το εκαμαν χοτζέτι⁸ καὶ νὰ δοσι ο Θεος νὰ
νε καλοριζικο νὰ ζησης ἡ αφεντια σου καὶ τα πεδια μας νὰ το κερδίσετε
καὶ νὰ κοπιασης γερὸς καὶ καλά.. το χοτζέτι τὸ εγβαλαν πολλὰ καλὰ καθος
θελι το γραφι καὶ ο γαμβρος καὶ ἡ αλλοι καὶ τα εξοδα τους μας επαγι-
σαν 2900 καὶ ἡ μαρτιρες ἡ τούρκοι επαγι ο ἀδελφος του μουφτὴ καὶ ο
αγιομαβριτης καὶ αλλοι, καὶ ρομεγι ἦταν ο καραγιαννης, αφεντης μου ο
γαμβρομαρκος καὶ αλλοι καὶ ο κοσταντής. ηγες μεγαλι φιλια με τον κατη¹²
καὶ εγινε δεκιλης¹³ τῆς φεντίας σου καὶ το εδесе με καλους πούντους¹⁴
καὶ σαν ἔμαθε ο ζημουλας καὶ ντιλιος πῶς το εκαμαν χοτζετι, πῶς δεν
εσκασαν ἀπο το φαρμακι τους καὶ ἐπηγαν στο μουφτη¹⁴ νὰ εβγαλουν
φετουφᾶ νὰ το χαλαιοουν το χοτζέτι καὶ του ἴπε ο μουφτις πος καὶ χατζη-

7) τόσον ἢ παροῦσα—ἦς τὸ τελευταῖον μέρος δημοσιεύομεν ἐν φωτοτυπίᾳ—ὡς
καὶ αἱ ἄλλαι ἐπιστολαὶ ἐπιβεβαιοῦν δτι ἐγράψαμεν περὶ τοῦ Λεοντάρη Γλυκῆ, ὅτι δη-
λονότι ἦτο εἰς ἓκ τῶν ἐγγραμμάτων καὶ λογίων τῆς ἐποχῆς του (Ἑπ. Χρ. τ. Γ' σ. 85).

8) ἐννοεῖ τὸν Μιχαὴλ Γλυκύν.

9) ὁ θεῖος τοῦ Ζώτου Δελήνδουρη εἶναι ὁ ἱεροδιδάσκαλος Γεώργιος Σουγδουρης,
ἀδελφός ὡς προείπομεν τῆς Χαΐδως Ν. Γλυκῆ.

10) χοτζιτζέτι=ἀπόφασις δικαστοῦ, τίτλος ἰδιοκτησίας.

11) ὁ Καδῆς ἦτο εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν ὁ μοναδικὸς Τοῦρκος δικαστὴς ὅστις
συνεκέντρωνεν εἰς τὰς χεῖράς του καὶ ἐδίκαζεν ἀπάσας τὰς πολιτικὰς καὶ ποινικὰς
ὑποθέσεις.

12) =πληρεξούσιος.

13) σημεῖα, διατάξεις.

14) ὁ ἱεροδίκης ὅστις ἠρμήνευε τοὺς νόμους καὶ ἐξέδιδε τὰς γνωμοδοτήσεις
(τουρκιστὶ «φετφάδες»).

ρετι¹⁵ βασιλικο να φερετε δεν το χάλνω οτι ἴνε καλὰ φκιασμένο. του αφεντος τοῦ θειου του εγραψες μια γραφη καὶ τοῦ εκακοφανηκε και την εδιχνε στον ενα και στον άλλο, αν ρωτας και για την υγια του τοπου μας σερονονται πρισκαλλια κοκινη και εβλογια και να ρωτησεις τους γιατροους δια τα πρισκαλλια οτι τα εβγανουν και μεγαλοι και ο Θεός βοηθος... τους μετρους δια τους στίλους του μισονταρα τους εστιλα τορα να στιλης καναβατασα δια στρώματα τηγανια σιδερένια μεγαλα καὶ χολιαροπιρουνα και γουδια με τα γουδοχερια τους και το πανι δια τα σεντονια να μιν ἴνε τοσο ψηλο... ο μαστρονικος ο αφεντης σε παρακαλει να του φερης ενα διαμαντι να ινε οσαν σπιρι κεχρι σε ξυλο μεσα να κοφτη τα γιαλια... ο λεσαφης πολα σās προσκινά...»

30

1703 Νοεμβρίου 30. ὁ Πᾶνος Λεοντάρης Καραγιάννης γράφει ἐξ Ἰωαννίνων πρὸς τὸν Μιχαὴλ Γλυκὺν εἰς Βενετιάν... «ἐξάδελφέ μου¹⁶ ηλιζα να την απολαυσω γριγορα εδὸ... και δια τα οσα ορήζις να εχω την φροντίδα εις το αρχοντικό σας ουτε ελειψα ουτε θα λειψω, ὁ πανιε-

15) «χαζρέτι φετβά πέναχι» ἢ ἀπλῶς χαζρέτι εἶναι ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀνωτάτου ἐν Κων|πόλει Μουσουλμάνου θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ (τοῦ Σεῖχουλιολάμ).

16) συμπληροῦντες τὴν ὑπ' ἀρ. 3 ὑπόσημ. τοῦ παρόντος παραρτήματος καὶ ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ ἐν τῷ Η' Κεφαλαίῳ γραφέντα, συμπεραίνομεν ὅτι ὄντως ἡ Δέσπω, ἡ μήτηρ τῆς Μπενέτας Καραγιάννη ὡς καὶ τῶν Πάνου, Ἰωάννου καὶ Μπαλάνου Ἱερομνημόνων, ἦτο ἀδελφὴ τοῦ Μιχαὴλ Γλυκέος, τοῦ πατρὸς δηλονότι τῶν Νικολάου καὶ Λεοντάρη, οἵτινες εἶνε συνεπῶς πρωτεξάδελφοι τῶν ἀδελφῶν Ἱερομνημόνων (δρα καὶ διαθήκην τοῦ Πάνου) καθὸ υἱοὶ δύο ἀδελφῶν. Ἡ Μπενέτα, ὡς προεῖδομεν, συνεζεύχθη τὸν Λεοντάρη (ἢ ἐπὶ τὸ Ἱταλικώτερον Λεονάρδον) Καραγιάννην καὶ υἱοὶ τούτων εἶνε ὁ ἐν Βενετία ἀποθανὼν εὐεργέτης Νικόλαος καὶ ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οἵτινες εἶνε συνεπῶς δεῦτεροι ἐξάδελφοι τοῦ Μιχαὴλ Γλυκέος. Τοῦτο ἄλλως τε ἐπιβεβαιοῖ καὶ ὁ ἴδιος Μιχαὴλ εἰς τινὰ ἐπιστολὴν του. (δρα Ἡπ. Χρ. 1929 σελ. 65). Ἐν τῷ φακέλλῳ 1026 Inquisitori di Stato ἀνεύρομεν δικογραφίαν τινὰ ἀφορῶσαν τοὺς Καραγιανναίους. Ἐκ ταύτης προκύπτει ὅτι ὁ Νικόλαος Λεοντάρη Καραγιάννης μετὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Πάνου ἐπισυμβάντα τῷ 1706, μεθ' οὗ ἦτο συνεταῖρος, προσεπάθησε νὰ οικειοποιηθῇ τὴν περιουσίαν τοῦ συνεταρισμοῦ. Εἰς τὰς διενέξεις ταύτας οἱ ἀρχοντες Καραγιανναῖοι ἀνέμιξαν καὶ τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον, ὃπερ ἐξέδωκε κατ' ἀρχὰς ἀφορισμὸν κατὰ τῶν ἀνεψιῶν τοῦ Νικολάου, ὃν ὁμοως βραδύτερον ἤρεν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Παῖσιος^α, ὡς τοῦτο γίνεται δῆλον ἐκ γράμματος ὃπερ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον «Μητροπολίτην Ἰωαννίνων καὶ Ἐξαρχον Κερκύρας». Τὸ γράμμα τοῦτο δὲν φέρει χρονολογίαν, ἀλλ' εἶναι σύγχρονον σχεδὸν τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου.

α) ὡς γνωστὸν ὁ Παῖσιος ὁ Β'. ἐπατριάρχευσε τὸ α' ἀπὸ τοῦ 1726—1733 (πρὸβλ. Πίνακας Γεδεῶν σ. 628).

ρώτατος¹⁷ εὐρίσκεται πρὸ πολλοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ θὰ σταθῆ ἕως τὸν ερχομενον Σεπτέμβριον. Ὁ πολυχρονισμένος Πασιᾶς εὐρίσκεται καὶ αὐτός ἐκεῖ εἰς τὴν Πολλὴ καὶ ἐπηρεε πάλιν σαντζακὶ¹⁸ καὶ τώρα τον αναμενουμε ομως τώρα πάλι γροικοῦμε καὶ ἀλλες ἀνωμαλίες καὶ ο Θεὸς να τα κυβερνηση καὶ να λειρηνεύσουν πρὸς κυβερνησιν του κόσμου . . .».

31

1705 Ἰουνίου 23. Ἡ Ἀγγελικὴ γράφει ἐξ Ἰωαννίνων πρὸς τὸν ἐν ἐν Βενετία σύζυγόν της Μιχαὴλ Ν. Γλυκύν . . . «+Τιμιωτατε καὶ ευγενεστατε αφέντι την αφεντιάν σου δουληκος καὶ ακρηβὸς προσκυνὸ καὶ σου

Μὲ τὸ μέρος τοῦ ἐν Βενετία Νικολάου Καραγιάννη εἶχε τότε ταχθῆ ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Ἱερόθεος οὐτινος ἀνεύρομεν ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς—μετεφρασμένον εἰς τὴν Ἱταλικὴν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου—καὶ ὑπὸ χρονολογίαν 13 Ἰουνίου 1731. Πολλοὶ δ' ἀφ' ἑτέρου προύχοντες τῶν Ἰωαννίνων ὑπερήσπιζον τοὺς υἱοὺς τοῦ Πάνου Λεοντάρη Καραγιάννη κατὰ τῶν βλέψεων τοῦ Νικολάου καὶ ἰδοῦ ἀντίγραφον πιστοποιητικοῦ μετεφρασμένου ἐκ τοῦ ἑλλην. πρωτοτύπου εἰς τὴν Ἱταλικὴν καὶ ἐκ ταύτης παρ' ἡμῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν «οἱ ὑποφαινόμενοι πιστοποιοῦμεν ὅτι ὁ Λεοντάρης Καραγιάννης εἶχε δύο υἱοὺς τοὺς Νικόλαον καὶ Πάνον καὶ δύο θυγατέρας τὴν Μπενέταν β καὶ Ζαμπέταν γ, αἵτινες εἶχον ὑπανδρευθῆ ζῶντος τοῦ πατρὸς των. Τὸν Νικόλαον εἶχε στείλει ὁ πατὴρ του εἰς Βενετίαν εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Πάνου Ἱερομνήμονος ἵνα μάθῃ τὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ εἶτα ἤνοιξε ἴδιον γραφεῖον διὰ κοινὸν λογαριασμόν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λεοντάρη, ἔμεινεν ὁ Πᾶνος ἐδῶ ἐν Ἰωαννίνοις εἰς τὸ κατάστημα καὶ ὁ Νικόλαος εἰς τὸ τῆς Βενετίας καὶ εἰργάζοντο συνεταιρικῶς μέχρι τοῦ 1706 ὅτε ἀπεβίωσε ὁ Πᾶνος, ἀφήσας τρία παιδιὰ εἰς τρυφεράν ἡλικίαν, δύο ἀρσενικά τὸν Λεοντάρην καὶ Θωμᾶν καὶ ἐν θῆλυ τὴν Ζαμπέταν καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πάνου ὁ Νικόλαος ἐγίνε κύριος ὅλης τῆς κοινῆς καὶ ἀδαιρέτου περιουσίας» Ἰωάννινα τῆ 31 Μαρτίου 1730. Οἱ πιστοποιοῦντες : Ἀναστ. Μαρούτζης, Πᾶνος Θεοδοσίου, Νικόλαος Γλυκός, Ζαχαρίας Σελέκης, Ἰωάννης Γεωργούσης, Δρόσος Ἀναστάσιος, Γιαννοῦσος Μακρῆς, Κωνσταντίνος Βούδας, Κώστα Μπισπινιώτης, Κώστας Θεοδοσίου, Ἀναστάσιος Μάρκου, Γεώργ. Ράπτης, Κώστας Μάρκος, Ζῶτος Λαμπαντισιώτης, Γ. Κοσμᾶς, Γ. Θόδος, Νικολ. Μποργάτης, Γ. Λαμπαντισιώτης, Ἀναστ. Παππαφίλος, Ἀλέξιος Ἰωάννου, Ἀναστάσιος Σίμωνος, Πᾶνος Παρασκευᾶς, Διαμάντης Διαμάντη, Στάθης Ἀβνίδης, Ἀθαν. Μοσπινιώτης, Μάξιμος Σιάτρας, Λάμπρος Πάλλης, Νικολ. Μπέρκος».

Δύο τινὰ ἐνδιαφέροντα ἱστορικὰ στοιχεῖα μᾶς παρέχουν τὰ ἀνωτέρω ἐγγραφα: Ἰον ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (1730/31) ἔφερε τὸν τίτλον μόνον τοῦ Ἐξάρχου Κερκύρας οὐχὶ δὲ καὶ τὸν «πάσης Ἠπείρου»—ἀπονεμηθέντα εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν—καὶ 2ον ὅτι ὁ Ἱερόθεος Ράπτης ἦτο τῷ 1731 Μητροπολίτης Ἰωαννίνων καὶ σφάλλεται προφανῶς ὁ Μυστακίδης θεωρῶν αὐτὸν ἀρχιερατεύσαντα μέχρι τοῦ 1722.

β) Μπενέτα ἐκ τοῦ Benedetta=Εὐλογημένη, Εὐλογία· αὕτη συνεζεύχθη τὸν Χριστόδ. Μαρούτσην.

γ) Ζαμπέτα ἐκ τοῦ Elisabetta=Ἐλισσάβετ.

17) ὁ Ἰωαννίνων Κλήμης.

18) ἐπαρχία.

φηλὸ το χερί, του δημητρι και γιάνη¹⁹ τους φηλω τα ματια, τα παιδιά μας τὴν αφεντηα σας πολλα προσκινουν . . . εσπληνύστηκα πολλα οπου μου γραφισ οτι ηθελες να κοπιασης και παλε εμηνες οτι ο δημητρις δεν ημπορει μοναχος να κυβερνηση και ελπηξο να κοπηασης γρίγορα και να βαλης και το σπητι σου σε μια στρατα και σε μηα κυβερνισι και να μη σε τραβουν η χρεοφιλετες του πανου στρατι . . .».

32

ὁ Ἀθηνῶν²⁰ Μελέτιος²¹ πρὸς τὸν ἐν Βενετία Δημήτριον Μιχ. Γλυ-

19) οἱ ἐν Βενετία δύο υἱοὶ της.

20) ἐνθα ἦν Μητροπολίτης ἀπὸ τοῦ 1703.

21) ὁ Μελέτιος Μῆτρος, ὁ Πρύτανις τῶν Ἑπειρωτῶν λογίων, ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις τῷ 1661 καὶ ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1714 ἤτοι εἰς ἡλικίαν 53 μόλις ἐτῶν. Διδάσκαλος ἐν τῇ σχολῇ Ἐπιφανείου Ἡγουμένου, εὐθύς ἄμα τῇ ἰδρύσει αὐτῆς, ἀνηγορεύθη εἰτα Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης (1692) καὶ ἀπὸ τοῦ 1703 ἀνῆλθεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν τῶν Ἀθηνῶν θρόνον. Ἀνεδείχθη δὲ εἰς ἀπὸ τοὺς πολυγραφωτέρους, πολυμαθεστέρους καὶ δοκιμωτέρους συγγραφεῖς, ἀφήσας ἀνέκδοτα πολυειδῆ συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων—μετὰ τὴν τελευτὴν του—ἐξετυπώθησαν μόνον ἡ Γεωγραφία τῷ 1728 καὶ ἡ Τρίτομος Ἐκκλησιαστικῆ Ἱστορία τῷ 1783. Τὰ μὴ ἰδόντα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος εἶνε τὰ ἑξῆς :

1) Τοῦ πανιερωτάτου λογιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης κυρ. κυρ. Μελετίου, εἰσαγωγή διαφόρων ἀκουσμάτων καὶ ἱατρικῶν α (χειρόγρ. ἐκ φύλ. 128 εἰς 8ον ἐν τῇ Βιβλιοθ. τῆς Ἀγιορειτικῆς Μονῆς τοῦ Παντελεήμονος) β.

2) Μελετίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων εἰς ἅπασαν τὴν τῆς λογικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους μέθοδον εἰσαγωγή (Βιβλιοθ. Ἀγιορειτ. μονῆς Σηροποτάμου—χειρόγραφον).

3) τοῦ Σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Ἀρχιερέως, Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κυρ. κυρ. Μελετίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, σὺν τῇ τοῦ Θεοῦ Παλάμη, Ἐπιτομῇ τῆς Ἀστρονομίας (χειρογρ. ἐκ φύλ. 250 ἐν τῇ Βιβλ. τῆς Ἀγιορ. Μονῆς Παντελεήμονος).

4) περὶ τῆς τοῦ Ἄθω Ἀρχαιότητος πόθεν εἶλαβε τὴν κλησιν, ἐκ ποίων ἑκατοκείτο καὶ πότε ἤκμασε καὶ ἠῤῥησε, κατὰ τὸν Μελέτιον τὸν Γεωγράφον (χειρόγρ. ἐκ σελ. 69 ἐν τῇ Βιβλ. μονῆς Παντελεήμονος τοῦ ἁγ. Ὁρους).

5) Μελετίου Ἀθηνῶν, Ρητορικῆ διαλαμβάνουσα περὶ τοῦ πῶς δεῖ ὁμιλίαν συγγράφειν, περὶ τῶν γενῶν καὶ διαιρέσεως τῆς ὁμιλίας (χειρόγρ. ἐκ κεφ. 10 ἐν τῇ Βιβλιοθ. Ἀγιορειτ. Μονῆς Ἐσφιγμένου).

6) ἑρμηνεῖα σύντομος περὶ τῆς πανόλιδος ἢ πανοῦκλας ὑπὸ Μιχαὴλ Ἱερέως τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων (χειρόγρ. ἐν Βιβλ. μονῆς Σηροποτάμου—Ἀγ. Ὁρους).

Τὸν Μελέτιον ὁ κ. Δ. Σ. Μπαλάνος (Ἠπ. Χρ. 1930 σ. 234) καταλέγει μεταξὺ τῶν ἀποφοίτων τῆς Μπαλαναίας Σχολῆς, τῆς τοῦ Γιόνμα δηλονότι ἣτις ἐπωνομάσθη οὕτως ἐκ τοῦ ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν διδάξαντος ἐν αὐτῇ Μπαλάνου Βασιλοπούλου. Καθ' ἡμᾶς ὁ Μελέτιος πιθανὸν νὰ ἐχρημάτισε μαθητῆς τῆς τοῦ Γιόνμα Σχολῆς—ὡς

α) οὐδόλωσ ἀπορον ἂν ὁ Μελέτιος ἐπραγματεύθη καὶ ἱατρικὰ ζητήματα, δεδομένου ὅτι ἐν Ἰταλίᾳ ἐνθα ἐτελειοποίησε τὰς σπουδὰς του, ἢ φιλοσοφικῆ ἐδιδάσκετο ὁμοῦ μετὰ τῆς ἱατρικῆς.

β) Πρβλ. Σ. Λάμπρου, Ἀγιορειτικοὶ Κώδικες.

κύν, γράφει ἐξ Ἰωαννίνων «Ἐντιμότητε καὶ εὐγενέστατε Κύρ Δημήτριε εἴης θεόθεν ὑγιαίνων καὶ εὐδαιμονῶν.—προέγραψα εἰς τὴν ἐντιμότητά σου καὶ ἐξ Ἀθηνῶν ὅπου διὰ τὸ βιβλίον διὰ ἰδίων τῆς ἐπιστολῶν μου ἐσημείωνεν διὰ νὰ τῆς πέμψω νὰ βάλλη εἰς τύπον, ἰδὸν τάνῦν ὅπου χάριτι Θεοῦ ἔλθων εἰς τὴν πατρίδα συνωμίλησα καὶ μετὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου τῆς πατρὸς περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, τὸ ὁποῖον βιβλίον μὲ τὸ νὰ μὴν ἦνρα τάνῦν ἀνθ.ν ὅπου νὰ ἔλθῃ κατ' εὐθείαν αὐτοῦ, τὸ ἄφησα εἰς χεῖρας τοῦ λογιωτάτου παπακὺρ ἀναστασίου²² ὥστε νὰ εὔρεθῇ ἄνθρωπος εἰς τοῦ ὁποίου τὰς χεῖρας νὰ τὸ παραδώσῃ διὰ νὰ μὴν ἤθελεν περιπέσει καὶ ὑστερηθῶμε δεκαετοῦς κόπου ὅπου κατηναλώσαμεν δι' αὐτὸ²³ χάριν τοῦ ἡμετέρου Γένους· μένει λοιπὸν εἰς τὴν ἐνδοξότητά σου νὰ τὸ κρίνης ἂν ἴσως καὶ ὀρίζετε νὰ κάμητε τὰ ἔξοδα εἰς τοὺς τύπους, δι' αὐτὸ εἶστε νοικοκυρέοι νὰ ἀποτελέσητε ὅτι ὀρίζετε, εἰδὲ ἄλλως καὶ ἠθέλετε ἀναβάλλει καιρὸν ἴσως νὰ ὑποπτεύσητε πῶς δὲν πωλεῖται καὶ νὰ ἔχητε τὴν προσήκουσαν ὠφέλειαν, γράφω θετικῶς εἰς τὴν ἐντιμότητά σας ὅτι κάμετε τὸν λογαριασμὸν πόσα ρεάλια τρέχουν καὶ ὅλα τὰ ἔξοδα ὅπου νὰ τυπωθοῦν ἓνα λαδύρο²⁴ ἦτοι χίλια πεντακόσια βιβλία ἢ δύο χιλιάδες καὶ γράψε μου μὲ πρώτην οκαζιὸν²⁵) διὰ νὰ ἐγχειρήσω τὰ ἔξοδα ἐκεῖ ὅπου ὀρίσητε καὶ νὰ ἔχω ἐγὼ τὰ βιβλία ὡσὰν ὅπου εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ βιβλίον μὲ τὸ νὰ εἶναι ὠφέλιμον καὶ εἰς κάθε ἄνθρωπον συμβάλλον, θέλουσι πωληθῆ μὲ ὠφέλειαν ὅλα τὰ βιβλία τὸ συντομώτερον, τοῦτο τῆς τὸ σημειῶ πρὸς ἀσφάλειαν διὰ νὰ βαλθῆ εἰς τοὺς τύπους καὶ νὰ μὴν παραπέση καὶ ὅποιον κρίνητε εὐλογον ἀπὸ τὰ δύο, ἀποτελέσατε καὶ νὰ ἔχω τὴν εἶδησιν. ἤξεύρω τὴν ἐνδοξότητά σας ὅτι εἶστε ἀρκετοὶ νὰ συλλογισθῆτε τὴν κάθε περι-

ἀναφέρει καὶ ὁ ἀνώνυμος βιογράφος του—ἀλλὰ πολὺ πρὶν ἢ ἐν αὐτῇ ἀρξῆται τῆς διδασκαλίας του ὁ Μπαλᾶνος Βασιλόπουλος. Οὐδ' ἦτο ἄλλως τε δυνατόν, ὁ Μελέτιος, κατὰ 34 ὅλα ἔτη πρεσβύτερος τοῦ Μπαλάνου, νὰ ὑπῆρξε μαθητῆς του. Καὶ δὴ τῷ 1695 β' ἔτος γεννήσεως Μπαλάνου, ὁ Μελέτιος ἦτο ἤδη Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης.

22) Ὑπονοεῖ τὸν ἱερέα Ἀναστάσιον Παπαβασιλείου τὸν καὶ ἀφιερῶσαντα ἐπίγραμμά τι εἰς τὸν Μελέτιον (βλ. Ἑπ. Χρ. Γ' σελ. 74).

23) πρόκειται περὶ τῆς Γεωγραφίας του, ἣτις ὁμοῦς ἐξετυπώθη μετὰ 20 περίπου ἔτη. Ἐπὶ ὀλόκληρον δεκαετίαν ἐκοπίασε διὰ τὴν σύνταξιν ταύτης καὶ κατὰ τοῦτο διαψεύδει τὸν ἀνώνυμον βιογράφον του, ἀναγράφαντα ὅτι μόνον τρία ἔτη κατηνάλωσεν ὁ Μελέτιος διὰ τὴν Γεωγραφίαν (Γεωγραφ. ἔκδ. 1728—βίος Μελετίου).

24) =ἔργον.

25) =εὐκαιρίαν,

β, β) πρβλ. χρονολογίας ἐν ταῖς προσωπογραφίαις των ἐν Ἑπ. Χρον. Γ' σελ. 74 καὶ 134.

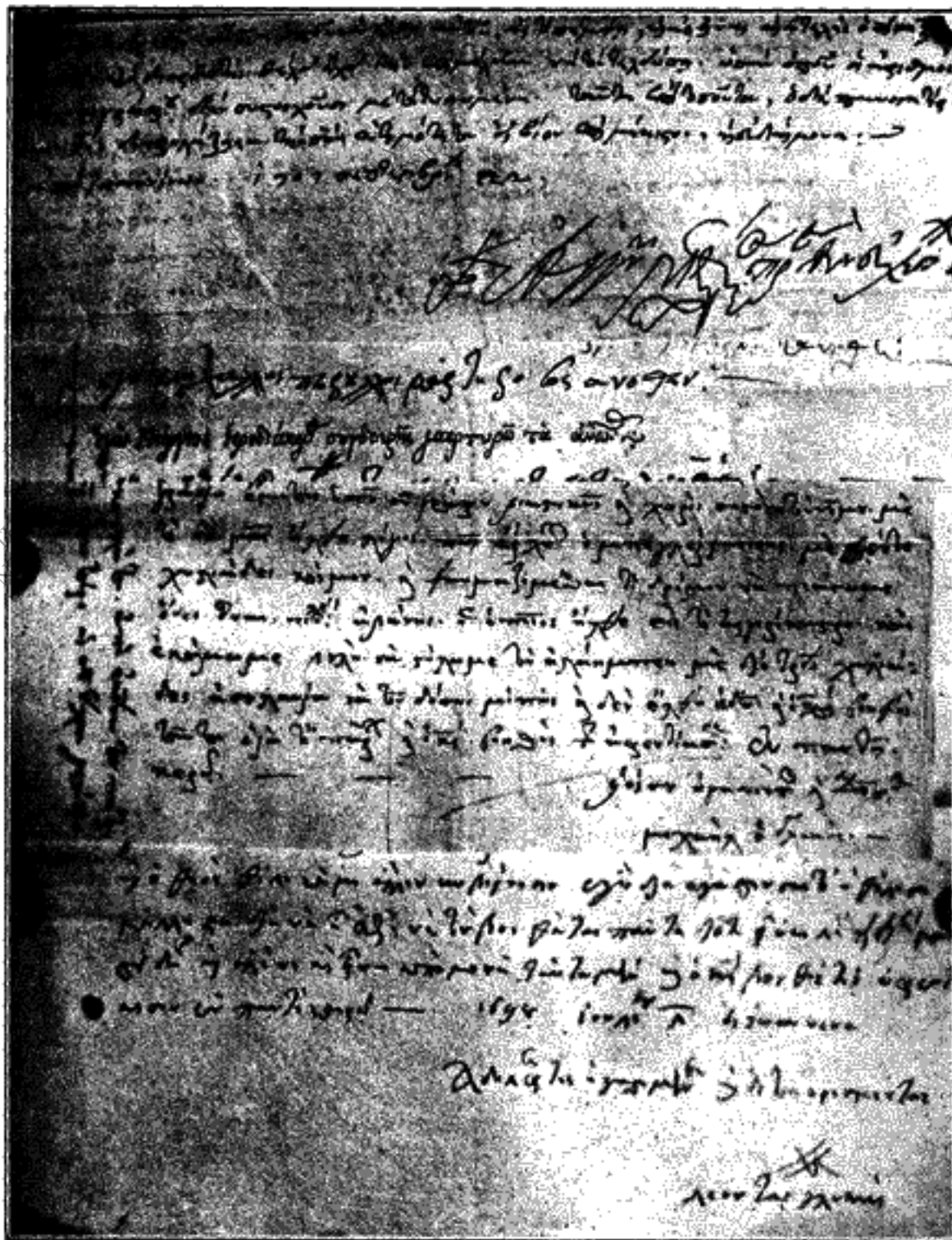
στασιν ὅπου χρειάζεται αὐτὸ τὸ βιβλίον ἀλλὰ νὰ τῆς δόσω καὶ ἐγὼ ὀλίγην ἐνθύμησιν σημειῶ α' ἀναγκαῖον εἶναι ὅτι πρέπει νὰ πάρετε ἕνα πριβιλέγιον²⁶ ἐκ τῆς Γαληνοτάτης Ἀριστοκρατείας διὰ τοῦ ὁποίου κανεὶς ἄλλος ἄδεια νὰ μὴν ἔχη εἰς δέκα ἢ δέκα πέντε χρόνους νὰ τυπώσῃ καὶ ποιήσῃ τὴν προσήκουσαν ὡσὺν ὅπου εἶναι πρῶτον καὶ τοιαύτη συνήθεια εἶναι. β' οἱ χαρακτῆρες νὰ εἶναι ψιλοί, αὐτοὺς ὅπου ἐχαράζοντο ὄντας ὁ κύρ Μιχέλης αὐτοῦ, ἐπειδὴ καὶ μοῦ τοὺς ἔδειξε καὶ εἶναι ὠραιότατοι καὶ καθαροὶ γ' ὁ διορθωτῆς νὰ εἶναι ἀρκετὸς νὰ βάλῃ ἐπιμέλειαν καὶ νὰ παραβάλλῃ κάθε φύλλον τυπωμένον μὲ τὸ πρωτότυπον διὰ νὰ μὴ συμβαίνουσι σφάλματα ὡσὺν ὅπου δύναται εὐκόλως ὁ τυπογράφος νὰ λανθάνηται εἰς τὴν σύνθεσιν μὲ τὸ χειρόγραφον, διὰ τοῦτο χρειάζεται μεγάλη ἐπιμέλεια εἰς τὸν διορθωτῆν νὰ τὸ θεωρήσῃ μία καὶ δύο, διὰ τε τὴν ὀρθογραφίαν καὶ διὰ νὰ σημειώσῃ καὶ τὸν πίνακα τῶν ὀνομάτων ὅτι εἰς αὐτὸν στέκεται τὸ ὄλον. "Ὅθεν λογιάζω ἂν εἶναι ὁ κύρ Μεθόδιος" αὐτοῦ θέλει τὸν συντύχει νὰ λάβῃ αὐτὴν τὴν ἐπιστάσιαν καὶ τὴν φροντίδα καὶ δι' ἀγάπην μας καὶ διὰ χάριν τοῦ Γένους καὶ εἰς τὸν ὁποῖον γράφω καὶ ἐγὼ περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως καὶ σᾶς πέμπω τὸ γράμμα ἀβούλωτον καὶ ἂν σᾶς φανῇ εὐλογον δόστε του ἢ ὅπως ἄλλως ὀρίσητε, μόνον νὰ γένη μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν ἢ διόρθωσις, περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἦτοι διὰ τὸ χαρτὶ καὶ εἴτι ἄλλο συστατικόν του, ἢ ἀγγίνοιά Σας εἶναι ἀρκετὴ νὰ τὰ προσδιορίσῃ. Ἐγὼ λοιπὸν ἄλλο δὲν τῆς σημειῶ παρὰ τὴν παρακαλῶ νὰ τὴν πολυετήσῃ ὁ Θεὸς δι' ἀγάπην μας καὶ διὰ τὴν χάριν τοῦ Γένους διὰ τὸ ὁποῖον ἔκοπίασα τόσον χρόνον νὰ μὴν τὸ ἀφήσητε νὰ παραπέσῃ. Διὰ τὸν πίνακα ἄφησα λόγον εἰς τὸν ἄνωθι Παπα κύρ Ἀναστάσιον νὰ τὸν τελειώσῃ, ἀλλὰ ἂν τύχῃ²⁷ νὰ εὐρεθῇ ἄνθρωπος ὅπου νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ, ἅς τὸ πέμπῃ καὶ ἅς εἶναι ἀτελής καὶ ὁ πίναξ, ἐπειδὴ καὶ ὁ διορθωτῆς θέλει ἔχει τὴν ἐπιμέλειαν νὰ τὸν τελειώσῃ ὡσὺν ὅπου οἱ ἀριθμοὶ τοῦ χειρογράφου δὲν συστοιχοῦσι μὲ τὰ τυπωμένα. Ταῦτα ἐπὶ τοσοῦτον, ὁ δὲ Πανοικτίρμων Θεὸς διαφυλάξειεν τὴν σὴν ἐντιμότητα εἰς βίον ἐπιμήκιστον καὶ εὐδαίμονα. Ἀπὸ Ἰωαννίνων 1707 Σεπτεμβρίου 22.

+ ὁ Ἀθηνῶν Μελέτιος πρὸς Θν εὐχέτης

26) = προνόμιον.

27) Πρόκειται περὶ τοῦ Μεθοδίου τοῦ Ἀνθρακίτου, ὅστις, ὡς εἶδομεν ἀλλαχοῦ, ἦτο τότε (1707) ἐν Βενετία.

28) τὰ ἀπὸ τῆς λέξεως ταύτης μέχρι τέλους, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ὑπογραφῆς, δημοσιεύομεν περαιτέρω ἐν φωτοτυπίᾳ.

Φωτοτυπία τεσσάρων διαφόρων εγγράφων εκ των εν τῷ φακέλλῳ
No 52 Duca di Candia εὑρισκομένων.

*Εκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω :

- α) τὸ τελευταῖον τμήμα τῆς ὑπ' ἀρ. 32 ὀλογράφου ἐπιστολῆς, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων Με-
λετίου τοῦ Μήτρου, Μητροπολίτου Ἀθηνῶν μετὰ καὶ τῆς ὑπογραφῆς του.
- β) ἡ ὑπογραφή τοῦ Ἱεροδιακόνου Γεωργίου Σουγδουρῆ ἐκ τινος ἐγγράφου τοῦ 1673 α
ἐν τῷ ὑπογράφει ὡς μάρτυς ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν πραγματευτοῦ Μιχαὴλ Περούλη.
- γ) τὸ τελευταῖον τμήμα τῆς ὑπ' ἀρ. 17 ὀλογράφου ἐπιστολῆς τοῦ Μιχαὴλ Ν. Γλυκέος
ὡς καὶ ἡ ὑπογραφή του.
- δ) ὁμοίως καὶ τοῦ Λεοντάρη Γλυκέος ἐκ τῆς ὑπ' ἀρ. 27 ἐπιστολῆς.

ε) πρὸ τοῦ ἔτους τούτου οὐδαμῶς συνητήσαμεν τὸν Σουγδουρῆν κατὰ τὴν ἐρευνανζτῶν Ἀρχείων.
Ἐκ δὲ τῶν δημοσιευομένων ἐπιστολῶν καταφαίνεται ὅτι οὗτος παρέμεινε διαρκῶς ἐν Βενετίᾳ καὶ Παδοῦῃ
πρὸς ἐτελειοποίησιν τῶν σπουδῶν του καὶ δὴ μέχρι καὶ τοῦ 1681 ὅτε ὡς εἶδομεν (Ἰκ. Χρ. I' σελ. 55, πρὸς-
χειρίσθη εἰς πρεσβύτερον.

Καὶ ὀλίγα περὶ Μουσταφᾶ . . . Γλυκῆ

Ἀπομένει τώρα νὰ εἰπώμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ Μουσταφᾶ. Ὁ Μιχαὴλ γράφων πρὸς τὸν πατέρα του (ἐπιστ. ἀρ. 2) τὸν ὀνομάζει «πεδί μας» ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἀναμφιβόλως τοῦ μικροῦ ὑπηρέτου. Καὶ σήμερον ἔτι ἐν Ἰωαννίνοις, τοὺς νεαροὺς ὑπαλλήλους οὕτως ὀνομάζουσιν. Εἰς ἄλλην ἐπιστολὴν ὁ Μιχαὴλ ἀναφέρον τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ θείου του Λεοντάρη, διὰ τὴν διατροφήν τῶν ὁποίων εἶχεν ἐπιφορτισθῆ, σημειώνει: «δύο κοπέλες καὶ τρεῖς παιδοπούλες»—καὶ εἶνε αὐταὶ αἱ πέντε θυγατέρες τοῦ Λεοντάρη Γλυκῆ, περὶ ὧν γίνεται μνεῖα καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ Νικολάου—καὶ ἓνα «κοπέλι»—καὶ τοῦτο εἶναι ὁ Μουσταφᾶς—Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας δύο ἐπιστολάς γίνεται λόγος περὶ τοῦ Μουσταφᾶ. Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑπ' ἀριθ. 10 ὁ Μιχαὴλ καταλέγει μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐξόδων καὶ τὸν «καθημερινὸν «λουφέν» τοῦ Μουσταφᾶ, εἰς δὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 14, ὁ αὐτὸς διατυπώνει ἔγγραφον διαμαρτυρίαν πρὸς τὸν πατέρα του Νικόλαον, διότι ὁ θεῖός του, μετὰ τῶν χωραφίων²⁹ τῆς Καρίτσας, ἅτινα μετεβίβασεν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Μουσταφᾶ, περιέλαβε καὶ ἐν ἀνήκον τῷ Σουγδουρῆ καὶ ζητεῖ τὴν παρέμβασιν τοῦ πατρὸς του ἵνα διασωθῆ τὸ κινδυνεῦον χωράφι.

* *

Καὶ εὐλόγος γεννᾶται ἤδη ἡ ἀπορία: διατὶ ὁ Μουσταφᾶς, ὁ ὑπηρέτης τῶν Γλυκέων, ἀπῆλθε τόσων περιποιήσεων ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Λεοντάρη; Τὴν ἀπάντησιν μᾶς δίδει αὐτὴ αὕτη ἡ ἐποχὴ τῆς τρομοκρατίας—ἧς ἀμυδρὰν μόνον ἰδέαν μᾶς παρέχουν αἱ δημοσιευόμεναι ἐπιστολαὶ—καὶ ὑπ' ἣν διῆγον ὑπὸ τὸ πέλμα τοῦ κατακτητοῦ οἱ Χριστιανοὶ τῶν Ἰωαννίνων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ κολακεύουν τοὺς Τούρκους καὶ νὰ τοὺς προσλαμβάνουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των, ἵνα τοὺς μεταχειρίζωνται ἐν εἶδει... ἀλεξικεραύνου κατὰ τῶν ἐξωθεν ἐνσκηπτόντων... κεραυνοβόλων διωγμῶν. Καὶ ὁ Λεοντάρης ὁ Γλυκῆς ἐθεώρησε τότε σκόπιμον νὰ ἔχη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, διὰ κάθε ἐνδεχόμενον, ἓνα Τουρκόπαιδα, ὅστις καὶ διητᾶτο ὡς ἐὰν ἦτο μέλος τῆς οἰκογενείας. Καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ βραδύτερον καὶ δὴ μέχρι πρὸ τριετίας—ὅτε διὰ νόμου τοῦ Κεμάλ Πασσᾶ ἐπεβλήθησαν—τὰ ἐπωνύμια δὲν ἦσαν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τούρκοις, τὸν Μουσταφᾶν, τὸν ἔμπιστον ὑπηρέτην τοῦ ἄρχοντος Γλυκῆ, ἀσφαλῶς οἱ σύγχρονοὶ του θὰ ἐπωνόμαζον Μουσταφᾶν τοῦ Γλυκῆ. Ἦτο δὲ

²⁹) ταῦτα ἐδόθησαν ὡς ἀντάλλαγμα τοῦ σπιτιοῦ τῆς Τύροβας (ἐπιστολ. ἀρ. 2) ἀνήκοντος, ὡς φαίνεται, τῷ Μουσταφᾶ.

ἄλλως τε, ὄχι ἀσύνηθες φαινόμενον ἐν Ἰωαννίνοις, οἱ εἰς τὰ ἀρχοντικά ὑπηρετοῦντες³⁰ νὰ προσλαμβάνουν τὰ ἐπώνυμα τῶν Κυρίων των. Κατὰ τοιοῦτον προφανῶς τρόπον—καὶ δὲν ὑφίσταται καθ' ἡμᾶς οὐδεμία περὶ τούτου ἀμφιβολία—παρέμεινεν εἰς τὸν νεαρὸν Μουσταφᾶν καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λεοντάρη, τὸ ἐπώνυμον τοῦ Γλυκῆ, ὅπερ καὶ μετεδόθη εἰς τοὺς ἐπιγόνους του καὶ ἐντεῦθεν ἀναμφισβητήτως ἔσχε τὴν προέλευσιν ἢ παρὰ τοῦ ἡμετ. Ἀραβαντινοῦ υἱοθετηθεῖσα παράδοσις ὅτι δῆθεν κάποιος ἀπὸ τούτους Γλυκεῖς εἶχεν ἐξισλαμισθῆ ἵνα διατηρήσῃ τὸ τιμᾶριον τῆς οἰκογενείας, ὃ ἐστὶ μερικὰ ἀμπελοχώραφα!!

* *

Τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀραβαντινοῦ μεταδοθέντα ἡμῖν, ἀνετρέψαμεν ἄρδην διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6 ὑποσημειώσεως³¹. Ἀλλ' ἐπειδὴ τότε ἐξεφράσαμεν ποιάν τινα ἀμφιβολίαν—δεδομένου ὅτι αἱ παραδόσεις δὲν ἐγεννήθησαν εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε, ἀλλά, καίπερ διωγκωμένοι ἀπὸ τὴν γόνιμον λαϊκὴν φαντασίαν, ἐγκλείουν ἔστω καὶ κόκκον τινὰ ἀληθείας,—μὴ τυχὸν εἶχε λάθει χώραν ἐξισλαμισμὸς τις πρὸ τοῦ 1600, ἤδη, ὅτε πλήρως διελευκάνθη τὸ σκοτεινὸν τοῦτο σημεῖον, ἐξηγοῦμεν διατὶ ὁ Μεχμέτ Ἐφένδης—ἐν γνώσει προφανῶς τοῦ ὅτι ὁ προπάτωρ του ἦτο ὑπηρέτης καὶ οὐχὶ μέλος τῆς οἰκογενείας τῶν Γλυκῆδων «ἠρνεῖτο»³² τὴν ὑπόστασιν τῆς οὔτω—τῆς ἐξ ἄρρενος δηλονότι—καταγωγῆς τοῦ πάππου του καὶ μετέπλαττε τὴν συγγένειαν καὶ καταγωγὴν ἐξ ἑνὸς θήλεος, λέγων ὅτι ὁ προπάππος του εἶχεν

30) καὶ οὐ μόνον οἱ Τοῦρκοι ἀλλὰ καὶ οἱ Χριστιανοὶ ὑπηρεταὶ καὶ ὑπάλληλοι προσελάμβανον τὰ ἐπώνυμα τῶν Κυρίων των. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἐνθυμούμεθα ὅτι εἰς τὸ γειτονικὸν τοῦ σπιτιοῦ μας ἀρχοντικὸν τοῦ Γεωργίου Ζωΐδη ὑπηρετεῖ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν κάποιος Χρῆστος, ὃν ὄλοι ἐπωνόμαζον ὁ Χρῆστος τοῦ Ζωΐδη. Καὶ ὁ ἐκλεκτὸς συνεργάτης τῶν Ἑπαιρωτικῶν Χρονικῶν, παλαιὸς ἡμῶν Καθηγητὴς καὶ πολῦτιμος ἤδη φίλος κ. Φ. Σαγκούνης μᾶς ἀνέφερεν ἀνάλογον παράδειγμα. Καὶ ὁ πατὴρ τοῦ ἐγκρίτου δικηγόρου καὶ φιλάτου κ. Ν. Π. Καζαντζῆ, τὸ ἐπώνυμον προσέλαβεν ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ μακαρίτου Κωστάκη Καζαντζῆ, παρ' ἧς εἶχεν ὑπηρετήσει ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὡς ὑπάλληλος τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματός των. Καὶ ἐν Παλαιστίνῃ, ὡς μᾶς ἐβεβαίωσε, ὁ ἐνταῦθα ἐφημερεύων ἀρχιμ. κ. Κελάδης, πρὸ τοῦ Εὐρωπ. Πολέμου, ἄπασαι αἱ ἑλληνικαὶ Μοναὶ προσελάμβανον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των, ὑπὸ τύπον φυλάκων καὶ φρουρῶν, Μουσουλμάνους ἐκ τῶν ἐγγύς χωρίων, οἱ ὅποιοι ἦσαν γνωστοὶ μὲ τὸ ὄνομα τῆς Μονῆς, παρ' ἧς ὑπηρετοῦν ὡς π. χ. ὁ Ἱμπραήμ τῆς Βηθλεέμ, ὁ Ἀμπατ τοῦ Σταυροῦ κ.λ.π.

31) Ἑπ. Χρον: τ. Γ'. σελ. 5.

32) ἡ μεταξὺ εἰσαγωγικῶν περιόδου ἐλήφθη ἀπὸ τὴν Χρονογραφίαν τοῦ Ἀραβαντινοῦ, τόμ. Β' σελ. 263, ὑποσημ.

ἀρπάξει κατὰ τὸ 1440 κόρην τινὰ τῆς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας Γλυκῆς.

Ἄλλὰ πλὴν τούτου καὶ ὁ σύγχρονος ἡμῶν Βεχὴπ Πασσᾶς, ἀπόγονος τοῦ ῥηθέντος Μεχμέτ Ἐφένδη, ὁ γνωστὸς ὑπερασπιστὴς τοῦ Μπιζανίου κατὰ τὸ 1912—13, δὲν παραδέχεται τὴν ἐξ ἀρρενογονίας καταγωγὴν ἀπὸ τοὺς Γλυκεῖς³³.

* *

Καὶ λογιζόμεθα εὐτυχεῖς διότι μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἀποκαθάρσωμεν τὴν κηλίδα ἣν ἡ παράδοσις ἀδίκως ἐνεκόλαψε καὶ νὰ ἀποκαταστήσωμεν πλήρως τὴν τιμὴν τῆς ἐπιφανοῦς ταύτης Ἑπειρωτικῆς Οἰκογενείας, ἣτις, καίτοι πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, ὡς μαρτυροῦν αἱ ἐπιστολαί, ἐταλαιπωρεῖτο ἀπὸ τοὺς τυραννικοὺς κατακτητάς, ἐν τούτοις ὅμως, ἔχουσα βαθύτατα ἐρριζωμένας τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις, δὲν ἔκυπτε τὸν αὐχένα, δὲν ἐλιποψύχει, ἀλλὰ καρτερικῶς ὑπέμενε τὰς δοκιμασίας, ἐπικαλουμένη διαρκῶς τὴν ἀντίληψιν τῆς Θείας Προνοίας τῆς οἰκογενείας, λέγομεν, τῶν Γλυκῶν, οἱ ὅποιοι εἰς φιλικωτάτας διετέλουν σχέσεις³⁴ μὲ τὸν πεντάκις ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀναρρηθέντα Πατριάρχην Διονύσιον τὸν Μουσελίμην καὶ ἐπὶ ΔΙΑΚΟΣΙΑ ὀλόκληρα χρόνια ἐν Βενετία—μοναδικὸν παράδειγμα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων τοῦ ἔξωτερικοῦ—διετήρησαν ἀκμαιοτάτας τὰς τε ἐθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς τῶν παραδόσεις καὶ διὰ τοῦ τηλαυγοῦς φάρου—τῆς τυπογραφίας τῶν—διασκεδάσαντες τὴν ἀγλὴν τῆς ἀμαθείας ποῦ ἐπεσκίαζε τὸ Δουλον Γένος προῦκάλεσαν τὴν ἀφύπνισιν τοῦ ληθαργοῦντος ἐθνικοῦ αἰσθήματος καὶ παρεσκεύασαν τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς.

Ἀπὸ μίαν τοιαύτην, ἄλλως τε, ὑποδειγματικὴν Ἑλληνικὴν Οἰκογένειαν, ἦτο ἀδύνατον νὰ προέλθῃ ἐν μέλος μὲ τοιαύτην μικροψυχίαν, μὲ τοσαύτην ἠθικὴν πώρωσιν, μὲ τηλικαύτην τέλος χαμερπῆ συμφεροντολογία, ὥστε νὰ ἀπεμπολήσῃ θρησκείαν, ἐθνισμόν, παραδόσεις, τὰ πάντα, ἀντὶ τοῦ Βιβλικοῦ πινακίου φακῆς!!

33) ὡς ὁ ἴδιος ἔχει δηλώσει κάποτε εἰς τὸν φίλον κ. Β. Πυρρινέλλαν.

34) ὄρα ἐπιστ. 24.